

Samenvatting

Het college heeft besloten om met ingang van belastingjaar 2017 het variabele deel van de afvalstoffenheffing (restafvalzakken) in geld te compenseren, in plaats van in natura (via verstrekking van de restafvalzakken). Dit sluit beter aan bij wensen en mogelijkheden van de mensen die recht hebben op gratis restafvalzakken. Daarnaast heeft het college besloten om het te compenseren bedrag te relateren aan 15 restzakken voor eenpersoonshuishoudens en 30 restzakken voor meerpersoonshuishoudens, vanwege de toegenomen graad van afvalscheiding.

Beslispunten

1. Het variabele deel van de afvalstoffenheffing (restafvalzakken) met ingang van belastingjaar 2017 te compenseren in geld in plaats van in natura (via verstrekking van de restafvalzakken);
2. Het te compenseren bedrag vast te stellen op basis van 15 restzakken voor eenpersoonshuishoudens en 30 restzakken voor meerpersoonshuishoudens.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 11 juli 2017:

Conform.

1. Aanleiding

Besluit tot compensatie

De raad heeft in het jaar 2000 besloten tot invoering van diftar en degenen die recht hebben op kwijtschelding ook te compenseren voor het variabele deel van afvalstoffenheffing (aankoop restzafvalzakken). Deze compensatie (in natura) werd voor het jaar 2001 bepaald op basis van de toegekende kwijtscheldingsverzoeken over het jaar 2000 en voor het eerst uitgereikt in december van dat jaar. De omstandigheden zijn sindsdien veranderd.

Eerste verzoek

Wanneer mensen pas in Maastricht komen wonen of de (inkomens)situatie wijzigt gedurende het jaar, kunnen deze personen geen aanspraak maken op gratis restafvalzakken gedurende het dan lopende kalenderjaar. Het komt de laatste jaren voor dat mensen in een dergelijke situatie komen vragen om gratis restzakken.

Compensatie in natura

Gemeente Maastricht compenseert personen die recht hebben op kwijtschelding voor het variabele deel van afvalstoffenheffing door middel van het uitreiken van restafvalzakken. Het afhalen van de gratis restzakken is blijkbaar voor een deel van de mensen belastend. Uit de cijfers van de afgelopen 3 jaar blijkt dat ongeveer 20% van de mensen de gratis restafvalzakken niet komt ophalen, ondanks een schriftelijke uitnodiging. Waarschijnlijk vinden mensen het stigmatiserend, kunnen vanwege (lichamelijke) beperkingen niet naar het gemeentehuis komen en kennen niemand die ze willen of kunnen machtigen. Overigens is het aantal mensen dat de restafvalzakken komt ophalen in een scootmobiel en/of met vervoer op maat toegenomen.

Toegenomen afvalscheiding

Door de toegenomen graad van afvalscheiding is het gemiddeld aantal restafvalzakken per gezin gedaald van 40 naar 30 stuks op jaarbasis. Ook zijn de restafvalzakken de laatste jaren ongeveer 20% goedkoper geworden.

2. Context

De raad heeft in het jaar 2000 besloten tot invoering van diftar en degenen die recht hebben op kwijtschelding ook te compenseren voor het variabele deel van afvalstoffenheffing (aankoop restzafvalzakken). Het aantal restzakken is destijds aan de hand van berekeningen en ervaringscijfers berekend op 20 stuks voor eenpersoonshuishouden en 40 stuks voor meerpersoonshuishoudens (in 2000 bestaande uit gemiddeld 2,1 personen).

In 2016 is aan 6.100 personen (gedeeltelijk) kwijtschelding verleend. Aan deze personen is voor een bedrag van € 145.000 aan gratis restzakken verstrekt.

3. Gewenste situatie

Eerste verzoek

Wanneer mensen pas in Maastricht komen wonen of de (inkomens)situatie wijzigt gedurende het jaar, kunnen deze personen niet onmiddellijk aanspraak maken op gratis restafvalzakken. Men kan pas kwijtschelding aanvragen na ontvangst van een aanslagbiljet gemeentelijke heffingen. De beoordeling van een kwijtscheldingsverzoek vindt plaats naar de situatie en omstandigheden op het moment van ontvangst van aanvraag. Omdat het uitreiken van gratis restzakken rechtstreeks afhankelijk is van het toekennen van kwijtschelding, is het niet mogelijk om in de loop van het eerste aanvraagjaar al restzakken te verstrekken op grond van de huidige regeling.

De regeling is vanwege wet- en regelgeving formeel en fiscaal van aard, het aantal dergelijke verzoeken relatief gering en het bedrag per casus klein (€ 25 op jaarbasis). Daarom ligt het niet voor de hand om deze regeling aan te passen. Dit kan goedkoper en beter opgelost worden door het verlenen van bijzondere bijstand.

Compensatie in geld

Het is doelmatiger om het variabele deel van de afvalstoffenheffing (de restafvalzakken) met ingang van belastingjaar 2017 te compenseren in geld in plaats van in natura, omdat in dat geval wel gerealiseerd wordt dat iedereen die daar recht op heeft, ook daadwerkelijk gecompenseerd wordt. Het compenseren in geld zou weliswaar kunnen leiden tot andere bestedingsdoeleinden (waaronder zelfs schuldsanering, maar dat geldt (gedeeltelijk) ook wanneer gecompenseerd wordt in natura. Ontvangers kunnen immers de restafvalzakken ook verkopen (aan familieleden of vrienden).

De voor- en nadelen van compenseren in geld of natura zijn opgenomen in onderstaande tabel.

	Voordelen	Nadelen
Compensatie in geld	koppeling met bestanden en criteria kwijtschelding	risico dat geld aan andere zaken wordt besteed (waaronder aflossen van schulden)
	relatief eenvoudige afhandeling	groter risico op zwerfvuil en oneigenlijk gebruik vuilnisbakken
	lagere perceptiekosten	
	geen extra handelingen klant (hoeft niet extra naar gemeentehuis te komen)	
	geen distributiesysteem noodzakelijk	
	geen stigmatiserende werking	
	Compensatie in natura (verstrekken van restzakken)	relatief grote mate van waarborg van bestedingsdoel
		hogere perceptiekosten
		Kosten vervoer op maat
		extra handelingen voor klant
		stigmatiserende werking

Toegenomen afvalscheiding

Door de toegenomen graad van afvalscheiding (waaronder vooral het afzonderlijk inzamelen plastic afval) is het gemiddeld aantal restafvalzakken per gezin gedaald van 40 naar 30 stuks op jaarbasis. Het compenseren van meer gratis afvalzakken aan de huishoudens die recht hebben op kwijtschelding zou in strijd zijn met het principe van diftar, omdat dan de stimulans om het afval goed te scheiden afneemt.

Daarnaast zijn de restafvalzakken de laatste jaren ongeveer 20% goedkoper geworden. Het te compenseren bedrag zou daardoor voor het jaar 2017 € 12,45 bedragen voor eenpersoonshuishoudens (op basis van 15 restzakken) en € 24,90 voor meerpersoonshuishoudens (op basis van 30 restzakken).

De gemeenteraad heeft vorig jaar het beleidsplan huishoudelijk afval 2016-2020 vastgesteld om restafval te minimaliseren (Maastricht afvalloos in 2030). Gezien deze ambitie zal het gemiddelde aantal restzakken de komende jaren nog verder dalen.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Niet van toepassing.

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Wanneer de restzakken in geld worden gecompenseerd, zal het werk aan de balie dit jaar met 0,1 fte afnemen. Tegelijkertijd zal het financieel-administratieve werk met ongeveer dezelfde omvang toenemen. De werkzaamheden vinden plaats bij Concernzaken, BsGW en mogelijk ook team FA&T.

7. Informatiemanagement en automatisering

Niet van toepassing

8. Financiën

De uitvoeringskosten zullen per saldo waarschijnlijk enigszins dalen, maar niet noemenswaardig. Door compensatie in geld dalen de uitvoeringskosten, doordat de restafvalzakken niet meer via de gemeente worden gedistribueerd, maar zullen stijgen door de administratief financiële afwikkeling. Door het verlagen van het aantal zakken van 20 naar 15 voor eenpersoonshuishoudens en van 40 naar 30 bij meerpersoonshuishoudens, zullen de kosten van de restzakken met ongeveer € 35.000 dalen. Door compensatie in geld zal het uit te betalen bedrag toenemen, omdat bij compensatie in natura niet iedereen de restafvalzakken ophaalt. De stijging zal ongeveer € 21.000 bedragen. Het saldo is € 11.000 voordelig (bij gelijkblijvende aantallen verzoeken). Deze ontwikkeling wordt betrokken bij het opstellen van de afvalbegroting 2018 en volgende jaren.

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing

10 Participatie tot heden

Er heeft overleg plaatsgevonden met relevante organisatieonderdelen betreffende armoedebeleid, afvalbeleid, publieke diensverlening en belastingen (BsGW).

11. Voorstel

1. Het variabele deel van de afvalstoffenheffing (restafvalzakken) met ingang van belastingjaar 2017 te compenseren in geld in plaats van in natura (via verstrekking van de restafvalzakken);
2. Het te compenseren bedrag vast te stellen op basis van 15 restzakken voor eenpersoonshuishoudens en 30 restzakken voor meerpersoonshuishoudens.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Met BsGW zal overleg plaatsvinden over het uitwisselen van de betreffende gegevens en het uitbetalen van de te compenseren bedragen. De uitbetaling betreffende belastingjaar 2017 zal in december 2017 plaatsvinden, waardoor mensen tijdig in staat zijn om restzakken voor het jaar 2018 aan te schaffen.